

Groenstructuur Houten Zuid

‘Groen als leidraad’

De verbindende kracht van groen in de openbare ruimte. Dat was het uitgangspunt van tlu landschapsarchitecten bij het ontwerp van de buitenruimte van de Vinex-wijk Houten Zuid. Met het samenhangende totaalontwerp sleepten tlu landschapsarchitecten een nominatie voor de Falco Award Beste Openbare Ruimte 2017 in de wacht.

In de jaren zeventig werd Houten Noord ontwikkeld. In het kader van rijksbeleid, vastgelegd in de Vierde Nota Extra, kreeg de gemeente Houten in de jaren negentig de opdracht om het bestaande dorp verder uit te bouwen. Er moesten 7500 nieuwe woningen bij komen. tlu landschapsarchitecten kreeg de taak om, net als in Houten Noord, ook de openbare ruimte van Houten Zuid te ontwerpen.

Groen als verbindende factor

Vertrekpunt van het ontwerp van de buitenruimte in Houten Zuid was zo min mogelijk verharding en zoveel mogelijk groen. Daarnaast moest de groenstructuur er ook voor zorgen dat noord en zuid goed bij elkaar aan zouden sluiten. Zowel het dagelijkse als het recreatief gebruik van de openbare ruimte staan centraal in het ontwerp. De groenstructuur bestaat uit groene en vrij liggende fietspaden, buurtgroen, twee grotere parken, een recreatieplas (Rietplas) binnen de woonwijken en de zogenoemde Vijfwal. Dit is een brede wal met vijf rijen bomen en een doorgaand pad, dat alle wijken en buurten met elkaar verbindt.

WAT VOND DE JURY?

De Groenstructuur in Houten Zuid is over een periode van ongeveer 20 jaar ontwikkeld en ze hebben daarbij vastgehouden aan een gevarieerd en consequent basisontwerp. Alle vier de lagen infrastructuur, bebouwing, water en groen zijn optimaal ontwikkeld. Het resultaat is een bijzonder Hollands woonmilieu, waar groen het leidende principe is.

‘De inrichting kent veel verschillende elementen: zo ligt er in de Rietplas een jongereiland, is er een strand met strandvolleybalveld, veel natuur en stoere bruggen. Op de Vijfwal staan bijzondere kunstwerken en er zijn trimroutes toegevoegd, ook met toestellen voor alle leeftijden’, vertelt Mariëtte Claringbould, directeur bij tlu landschapsarchitecten en sinds 1999 medeverantwoordelijk voor de groenstructuur in Houten Zuid.

De fietspaden hebben een belangrijke functie in de groenbeleving in Houten Zuid. Terwijl de automobilist zich via de rondweg van wijk naar wijk verplaatst, zijn er voor de fietser soepele en veilige doorgaande fietsroutes aangelegd. Bovendien verbinden die kleine en grote groengebieden met elkaar.

Dagelijkse leven centraal

De groenstructuur in Houten is ontworpen met het dagelijkse leven van de gebruiker in het achterhoofd. ‘Uiteindelijk doet het er niet toe of het grind groen of blauw is. De inrichting moet uiteraard aantrekkelijk zijn, maar het gaat er vooral om of het dagelijks gebruik goed geregeld is. Dat er geen overlast is omdat het trapveldje op de verkeerde plek ligt, bijvoorbeeld. Daar gaat het om’, vertelt Claringbould. Ze vervolgt: ‘De ambitie is dat kinderen prettig kunnen oproeien in Houten Zuid. Maar ook ouders en ouderen moeten zich er thuis voelen. Heel belangrijk vond ik ook de aandacht voor klimaataspecten – regenwateropvang –, natuurontwikkeling en beleving van ruimte.’

Houten Noord vs. Houten Zuid

Bijzonder aan de groenstructuur in Houten Zuid is dat het gaat om een groot en langdurig project. In navolging op de groeiopgave van Houten Noord werkten dezelfde partijen (gemeente, stedenbouwers, landschapsarchitecten, ingenieurs en verkeersdeskundigen) nogmaals 20 jaar samen om Houten Zuid te ontwikkelen. Claringbould: ‘Vakmanschap en toewijding stonden centraal in deze langdurige samenwerking. De reden dat het goed uitpakt heeft, is dat er veel consistentie in zit: in de samenwerking, de idealen en intenties die erin gestopt zijn en de zorgvuldigheid van de uitwerking. Het waren niet altijd dezelfde mensen, maar het gedachtegoed bleef overeind. Dat is ongetwijfeld deels de kracht van het ontwerp.’

De coherente groenstructuur moest ervoor zorgen dat het ‘oude’ Houten Noord en het ‘nieuwe’ Houten Zuid goed

bij elkaar aan zouden sluiten. ‘Vaak vallen nieuwe stadsdelen totaal buiten de oude stadsdelen. Dit wilden we in Houten voorkomen. Daarom zijn we doorgeslagen op de kwaliteiten die er al waren in Houten Noord. In het geval van een nieuwe wijk staat iedereen altijd te popelen om allerlei nieuwe materialen toe te passen. Om de eenheid te behouden hebben wij juist gekozen voor een ontwerp dat geschikt is voor de toekomst: degelijk en klimaatbestendig’, aldus Claringbould.

Beheer

De buitenruimte van Houten Zuid is nu af en het beheer is in handen van de gemeente. ‘Met het weelderige karakter van de groenstructuur hebben we altijd rekening gehouden met haalbaar beheer’, stelt Claringbould. Wel is er inmiddels veel veranderd binnen de gemeente. ‘Er is nu een heel andere afdeling aan zet dan voorheen. Ze zijn jong, ze komen net van school en hebben allerlei nieuwe ideeën en ambities. Dat is hartstikke goed, en kritiek op sommige

punten is terecht, maar wij hebben iets ontworpen met een bepaalde gedachte. Mijn advies: probeer vanuit daar verder te denken. Ontwerp en beheer kunnen niet zonder elkaar.’

FEITEN EN CIJFERS

Gemeente: Houten
Openbare Ruimte: Houten Zuid
Soort: Groenstructuur
Omvang: 50
Jaar oplevering: 2017
Eigendom: Gemeente Houten
Ontwerp: tlu landschapsarchitecten
Uitvoering: Diverse aannemers
Inrichting: tlu landschapsarchitecten
Beheer: Gemeente Houten
Kosten aanleg: Niet bij ons bekend
Budget: Niet bij ons bekend